

Wykład IV

ŚRODOWISKO REGIONALNE (EUROPA)

- **W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła systemowa zmiana strategiczna w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres nowej, II zimnej wojny między Rosją a Zachodem. Demiurgiem tej zmiany jest Rosja ze swoją rewizjonistyczną (co do celów) i konfrontacyjną (co do metod) polityką wobec Zachodu**

- **Zapowiedział ją Putin na konferencji w Monachium w 2007r., przetestował wojną z Gruzją w 2008r., rozpoczął aneksją Krymu i hybrydową agresją w Donbasie w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w Syrii w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na Ukrainę w 2022r.**

ROSYJSKI CEL WOJNY PRZECIWKO UKRAINIE

- **W Ukrainie toczą się **dwie wojny**: bezpośrednia wojna (zbrojna, gorąca) między Rosją a Ukrainą i OGÓLNIJSZA proxy war między Rosją a Zachodem**
- **Generalny cel Rosji jej agresji na Ukrainę:**
 - **uzyskanie przewagi polityczno-strategicznej II zimnej wojnie z Zachodem przez zatrzymanie marszu Ukrainy na Zachód i włączenie jej do swojej strefy wpływów**

Rosyjska agresja i jej eskalacja (1)

- **Próba wojny interwencyjnej wg modelu pozimnowojennych ekspedycji**
- **Błędy strategiczne Rosji: złamanie zasad sztuki wojennej:**
 - **zaskoczenie->samozaskoczenie,**
 - **koncentracja sił->ofensywa kordonowa**

Rosyjska agresja i jej eskalacja (2)

- **Słabość armii:**
 - materialna i moralna;
 - błędy w kierowaniu wojną i dowodzeniu:
 - zabicie **pragmatyzmu strategicznego doktryną polityczną**
- **Rosyjska eskalacja wojny:**
 - od wojny ekspedycyjnej do totalnej i zbrodniczej (Bucza!, deportacje, dzieci, infrastruktura cywilna, miasta, wysadzenie tamy w Nowej Kachowce...)

Ukraińska obrona (1)

- **Wola i determinacja obronna **narodu** ukraińskiego**
- **Pojawienie się **męża stanu** w postaci prezydenta Zełeńskiego: jego mobilizująca rola narodowa i międzynarodowa**
- **Przygotowanie armii do **regularnej wojny** obronnej po 2014 r.**
- **Wykorzystanie **współpracy z NATO** do unowocześnienia sztuki wojennej, w tym koncepcji elastycznego dowodzenia**
- **Przewaga informacyjna** dzięki wsparciu Zachodu

Ukraińska obrona (2)

- **Ukraińska przewaga **jakości** armii nad rosyjską ilością/**masą** i przestarzałym uzbrojeniem z zapasów mobilizacyjnych**
- **Kontrofensywa charkowska (rola zaskoczenia) i operacja chersońska (wymuszenie wycofania Rosjan zza Dniepru)**
- **Nieudana kontrofensywa w 2023 roku w kierunku Morza Czarnego i Krymu:**
 - **Opóźniona z uwagi na opóźnienie politycznych decyzji i dostaw broni z Zachodu,**
 - **w główny punkt ciężkości,**
 - **Rosja wykorzystwała czas na przygotowanie trwałej obrony**

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej (1)

- **Porażka pozimnowojennej doktryny odstraszania** i powstrzymywania Rosji przed agresją na Ukrainę w 2022 r.
 - jako następstwo słabego reagowania na agresję na Gruzję w 2008 r.
 - i na Ukrainę w 2014r.
- **Zapowiedź zwrotu strategicznego przez odrzucenie rosyjskich propozycji** tzw. „gwarancji bezpieczeństwa” z końca 2021 r.
 - **Ukraina prorosyjska**
 - **NATO cofnięte do stanu z lat 90.**

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej (2)

- **Ewolucyjna reakcja** na agresję:
 - **wzmocnienie wschodniej flanki (głównie USA, słabości europejskie),**
 - **wsparcie dla Ukrainy (pokonywanie barier samoograniczeń),**
 - **sankcje na Rosję (kłopoty z konsensusem europejskim),**
 - **problem członkostwa Ukrainy w UE i NATO**

Dalsze perspektywy wojny w Ukrainie (1)

- **Perspektywa rosyjska;**
 - **podtrzymywanie maksymalnych celów wojny**
 - **wdrażanie doświadczeń wojennych**
 - **balansowanie wysiłku militarnego z potrzebami społeczno-gospodarczymi**
- **Nowa polityka amerykańska D. Trumpa i jej skutki dla wojny Ukrainie:**
 - **zwrot od wspierania Ukrainy przeciwko Rosji do próby przyjęcia postawy neutralnego negocjatora**
 - **relacje USA-Ukraina (polityczno-biznesowe)**
 - **relacje USA-Rosja (polityczno-strategiczne)**

Dalsze perspektywy wojny w Ukrainie (2)

- **Postawa Europy:**
 - **zrozumienie kluczowego znaczenia wyniku wojny w Ukrainie dla przyszłości bezpieczeństwa europejskiego**
 - **opcje strategiczne Europy w obliczu zagrożeń rosyjskich i wyzwań nowej polityki amerykańskiej:**
 - **ratowanie NATO**
 - **Europejska Unia Obronna**
 - **nowy traktat: European Treaty Organization (ETO)**

Obecny dylemat negocjacji ukraińskich

Problem DONBASU Problem GWARANCJI BEZPIECZEŃSTWA	Donbas pozostaje ukraiński, cały front zamrożony na obecnej linii	Donbas uzyskuje Rosja, pozostały front zamrożony na obecnej linii
Silne gwarancje bezpieczeństwa dla Ukrainy (wojska państw NATO w Ukrainie, wsparcie USA....)	A) + + Pyrrusowa obrona Ukrainy, porażka Rosji. Dla Polski: 👍	B) + - Szansa na dłuższy rozejm kosztem Ukrainy, pokój za terytorium
Słabe gwarancje bezpieczeństwa („papierowe”)	C) - + Sytuacja bez zmian, krótka przerwa w wojnie	D) - - Zwycięstwo Rosji, klęska Ukrainy. Dla Polski: 👎

ROSYJSKIE ZAGROŻENIA DLA NATO/UE I POLSKI W ZALEŻNOŚCI OD MOŻLIWYCH SCENARIUSZY ZAKOŃCZENIA WOJNY W UKRAINIE (1)

- **Zwycięstwo Rosji (militarne albo... polityczne/negocjacyjne):**
 - ***Zwiększenie agresywności Rosji z uwagi na wiarę w skuteczność jej strategii szantażowej, skoro odstraszyłaby Zachód od wspierania Ukrainy (co jest warunkiem zwycięstwa Rosji).***
 - ***Od szantażu mogłaby przejść do realnego ataku ograniczonego pod parasolem taktycznej broni atomowej (np. lądowy korytarz do Obwodu Królewieckiego?)***

ROSYJSKIE ZAGROŻENIA DLA NATO/UE I POLSKI W ZALEŻNOŚCI OD MOŻLIWYCH SCENARIUSZY ZAKOŃCZENIA WOJNY W UKRAINIE (2)

- **Zwycięstwo Ukrainy, a raczej pozbawienie Rosji szans na zwycięstwo w wojnie:**
 - ***Narastające niezadowolenie i sprzeciw Rosjan wobec nieskutecznej wojny może doprowadzić do zmian na Kremlu i możliwości „nowego otwarcia” politycznego (zmiana reżimu?)***
 - ***Oslabienie i czasowe oddalenie bezpośrednich zagrożeń dla NATO.***
 - ***W strategii takiej Rosji oczekiwać można, wobec słabości pobitych sił konwencjonalnych, wzrostu roli broni jądrowej, zwłaszcza broni strategicznej, jako gwaranta jej mocarstwowości***

ROSYJSKIE ZAGROŻENIA DLA NATO/UE I POLSKI W ZALEŻNOŚCI OD MOŻLIWYCH SCENARIUSZY ZAKOŃCZENIA WOJNY W UKRAINIE (3)

- **Zakończenie wojny kompromisowym traktatem pokojowym (np. „zgniły” kompromis: Ukraina w strukturach Zachodu LUB Z TWARDYMI GWARANCJAMI BEZPIECZEŃSTWA kosztem oddania Rosji okupowanych terytoriów):**
 - ***Kosztem Ukrainy poprawa strategicznego położenia NATO/UE jednocześnie wewnętrzne wzmocnienie Rosji.***
 - ***Czasowe wyciszenie konfrontacji i pozory odprężenie w relacjach Rosji z Zachodem.***
 - ***W rzeczywistości Rosja zapewne rozpoczęłaby przygotowywanie nowej fazy konfrontacji neozimnowojennej, najprawdopodobniej w ściślejszej kooperacji z Chinami***

- **Długotrwała, nierozstrzygnięta („pełzająca”) wojna na wyczerpanie:**
 - ***Ciągła niestabilność strategiczna.***
 - ***Podtrzymywany przez Rosję intensywny szantaż atomowy, skoro by działał.***
 - ***Kontynuowanie presji polityczno-strategicznego i nasilanie operacji hybrydowych (poniżej progu wojny: prowokacje, incydenty, sabotaże, skryte ataki, cyberdywersje...)***

Wpływ wojny w Iranie na wojnę w Ukrainie i bezpieczeństwo Polski

- **Scenariusze irańskie z punktu widzenia USA:**
 - **pilne wynegocjowanie przez USA jakiegoś ważnego celu (broń nuklearna, Ormuz...) i zakończenie interwencji (względny sukces);**
 - **wytrwały opór Iranu i uwikłanie się USA w długotrwały konflikt (niebezpieczna pułapka);**
 - **opór Iranu i odejście USA bez osiągnięcia żadnego ważnego celu (prestżowa porażka).**

Synteza: poziomy zagrożenie bezpieczeństwa Polski w warunkach II zimnej wojny

- **I poziom: bieżąca presja/konfrontacja polityczno-strategiczna** w ramach II zimnej wojny Rosji z Zachodem) – **trwa od 2007 r., a praktycznie od 2014 r.**
- **II poziom: agresja hybrydowa (podprogowa, w szarej strefie: skryta, zakamuflowana, pod fałszywą flagą interwencja zbrojna i niezbrojna: np. dezinformacja, cyberoperacje, „szare ludziki”...)** – **trwa od 2022 r.**
- **III poziom: ograniczona agresja zbrojna (pod parasolem szantażu taktyczną bronią atomową, najbardziej zagrożony region Przesmyku Suwalskiego)** – **realna w razie zwycięstwa Rosji w wojnie z Ukrainą**
- **IV poziom: wojna na pełną skalę (totalna) między Rosją a Zachodem** – **mało prawdopodobna**